כנסי מיון

פעילויות לכנסי מיון

משך: משתנה | **קהל יעד:** מלש״שים | **עזרים:** בהתאם לפעילות הנבחרת

המערך מנוסח בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד, אך מיועד לכל המגדרים

רקע

בכנסי המיון לשנת שירות אנו מעוניינים להכיר את המלש״שים לעומק, כדי לבחון את מידת ההתאמה של כל מלש״ש למסגרת ולקומונה העתידית – וכל זה בזמן קצר יחסית ותחת מגבלות שונות (פניות צוות המסגרת, מידת הלחץ של המועמדים ועוד). במסמך זה תוכלו למצוא הצעות לפעילויות שונות לכנסי המיון. מומלץ להתאים את הפעילויות לאופי המסגרת.

מקבץ פעילויות

1 הרכבת קומונה

נשב במעגל ונפזר במרכזו כרטיסיות עם "תעודות זהות" של מפורסמים שונים (יש לבחור דמויות המוכרות למשתתפים). נאמר שהיום הם צוות המסגרת, ותפקידם להרכיב את הקומונה החדשה. לפני שמתחילים נשאל: **מה חשוב לנו שיהיה בקומונה? אילו אנשים היינו רוצים שיהיו חלק ממנה?** (תשובות אפשריות: מוטיבציה גבוהה, התאמה לאופי המסגרת, יחסים בין־אישיים טובים ועוד). נבקש מהמשתתפים להרכיב יחד את הקומונה האידיאלית בעיניהם – ונזכיר שיש מקום רק ל־6 ש״שים.

לאחר שסיימו נשאל

- לפי מה קבעתם מי יהיה בקומונה ומי לא? על אילו תכונות שמתם דגש מיוחד?
- האם היה לכם קשה להגיע להסכמה?
- האם הייתה דמות שבשום אופן לא הייתם מכניסים לקומונה? אם כן – מדוע?
- האם מאפיינים חיצוניים השפיעו על החלטתכם (דעות פוליטיות, סטיגמות, מראה וכו׳)?
- האם הצלחתם לפעול לפי מה שהחלטתם שחשוב שיהיה בקומונה שלכם?

הערה: בפעילות זו ניתן להכניס את המלש״שים ל"מאחורי הקלעים" ולהסביר להם את האתגר והמורכבות שבהרכבת קומונה חדשה.

2 אי בודד

נחלק לכל משתתף 3 דפים ונבקש ממנו לכתוב 3 דברים שהיה לוקח איתו לאי בודד (כל דבר בדף נפרד), ולהניח את הדפים במרכז המעגל. כל אחד מספר מה כתב ומדוע. לאחר מכן הקבוצה צריכה להחליט יחד על 3 דברים שהיא לוקחת לאי. במקביל נתבונן בהתנהגות המשתתפים: מי לא מוותר, מי פסיבי, מי אקטיבי, מי מוביל את השאר וכו׳.

לאחר מכן נשאל

- האם אתם שלמים עם החלטת הקבוצה? האם היה לכם קשה להגיע להחלטה?
- באילו מקרים אתם מעדיפים לוותר, ובאילו אתם עומדים על שלכם?
- תוכלו לספר על חוויה שבה עמדתם על דבר שהיה חשוב לכם / ויתרתם לטובת הקבוצה?
- באילו סיטואציות בשנת השירות תצטרכו להקשיב לעמדת הרוב, ובאילו – לעמוד על דעתכם?

הערה: בפעילות זו ניתן לדבר על החיים בקומונה – על האתגרים והרווחים בחיים המשותפים ובהובלת פעילויות יחד לאורך השנה.

3 פעילות היכרות · באדיבות כפר הנוער רמת הדסה

- **סבב היכרות:** זורקים כדור (או סבון רטוב) בין המלש״שים במעגל ושואלים: איך קוראים לך? מאיפה אתה? שם של חיה שמתחילה באות הראשונה של שמך?
- **"או אדה אלה":** כולם עומדים במעגל. מתנדב לוחש "או אדה אלה" וכולם חוזרים אחריו. לאט לאט הוא מגביר את הקול, וכולם מחקים אותו בתנועות ובעוצמת הצעקה.
- **טלפונים:** כולם מניחים את הטלפונים במרכז המעגל. כל מלש״ש לוקח טלפון של מישהו שהוא לא מכיר, מתקשר לאחד מאנשי הקשר האחרונים, ומלקט כמה שיותר מידע על בעל הטלפון: תחביב, פדיחה וכו׳.
- **"איזה קטע, גם אני":** מלש״ש נכנס למעגל ומטרתו להישאר בו כמה שיותר זמן. הוא אומר על עצמו עובדות שנראה לו שאין לאחרים (לדוגמה: "טיילתי פעמיים בהרי האנאפורנה"). כל מי ששותף לעובדה נכנס למעגל ואומר "איזה קטע, גם אני".

4 פעילות דילמות · באדיבות כפר הנוער רמת הדסה

ציוד נדרש: פתקים, עטים, מדבקות שם.

א

חלוקה לקבוצות

עם 2 ש״שים בכל קבוצה

ב

דילמות

בקבוצות קטנות

ג

שני מעגלים גדולים

דיונים לפי נושאי שיחה

דילמות חניכים

- חניך מספר לך שהוא הולך לחגוג יום הולדת הלילה ולשתות עם חברים בפנימייה. איך תפעל? האם "תהרוס" לו את החגיגה?
- אתה מרגיש שחניך יוצר איתך הרבה מגע וגורם לך להרגיש לא בנוח. איך תפעל? האם תסתכן בריחוק ממנו?
- חניך מוצא תמונה שלך שתוי בפייסבוק. איך תסביר ותגיב?
- לשכבה הצעירה אסור להחזיק טלפונים בלילה, ואתה מגלה טלפון באחד החדרים. האם תיקח אותו?
- יצאת עם חניכים ל"אפטר" וגילית שגנבו אוכל מהסופר. הם מספרים שגנבו כי היו רעבים. מה תעשה?
- חניך פורץ לקומונה ומחובתך לדווח להנהלה. איך תפעל?
- ראית חניך מגלגל טבק לא מוכר, ואתה חושד שמדובר בסמים קלים. איך תפעל?

דילמות מדריכים

(להבהיר: מדריך מלווה קבוצה מכניסתה לכפר ועד סוף י״ב, והש״ש מתחלף כל שנה)

- המדריכים לא מפסיקים לרכל זה על זה איתך, ואתה תקוע ביניהם. איך תמשיך? למי תפנה?
- אתה מרגיש שהמדריך שלך נוקשה מדי כלפי החניכים ולא מסכים עם דרכו. כיצד תפעל?
- המדריך מזלזל בך מול החניכים ומעסיק אותך ב"עבודות שחורות", מה שמונע ממך זמן איכות עם החניכים. למי תפנה? מה תעשה?
- אתה רוצה להעביר פעילות לחניכים, והמדריך לא משתף פעולה וטוען שאין צורך ב"הווי וכיף". איך תמשיך להתנהל בקבוצה?

דילמות קומונה

- בכל יום שני יש ערב קומונה. חניך מתקשר ושולח הודעות כל הערב וטוען שהוא במצוקה קשה. מה תעשה? על מי תוותר?
- סוכם בין הש״שים לא לתת לחניכים מצרכים מהקומונה. חניך ששומר בלילה באזור הקומונה מבקש ממך קפה. האם תביא לו?
- נקבעה יציאת קומונה ליום הולדת של אחד הש״שים, והמדריך החולה מבקש שתחליף אותו בכיבוי אורות. מה תגיד לקומונה?
- גילית שמתחילה מערכת יחסים בין שני חברי קומונה. אתה היחיד שיודע, והם מתרחקים מכולם ומשנים את הדינמיקה. האם תפתח את הנושא, למרות שביקשו ממך שלא?

נושאי שיחה למעגלים (שלב ג')

- **מיונים לשנת שירות:** מה דעתכם על שיטת המיונים? האם אתם מצליחים לבטא את עצמכם בכנסים? מה הייתם משנים?
- **שיטת הבגרויות ומערכת החינוך:** האם אתם מסכימים עם השיטה הקיימת? האם מבחן בגרות הוא הדרך לגלות פוטנציאל?
- **רשתות חברתיות ומדיה:** כמה הן משפיעות על חיי היום־יום שלנו – לטובה ולרעה?
- **תלבושת אחידה:** האם צריכה להיות תלבושת אחידה בבתי הספר? האם היא מביאה לשוויון, או רק כופה ומעצבנת?
- **דת ומדינה:** האם תחבורה ציבורית ומקומות בילוי צריכים להיות סגורים בשבת? האם זו כפייה דתית?
- **שכר מינימום וזכויות:** האם שכר המינימום בישראל מכובד וראוי?
- **תרבות הצריכה:** האם אנחנו חיים סביב קניות וסיפוק צרכים? איך זה בא לידי ביטוי בחיי היום־יום שלכם?

5 פעילות חברתית (ערב)

· באדיבות כפר הנוער רמת הדסה

ציוד נדרש: מתקן פונדו, שוקולד, שיפודים, בננה, תפוז, במבה, מרשמלו, תפוח, קובייה.

שלב א' – פונדו

כל מלש"ש בתורו לוקח פרי / חטיף, עונה לפי ההגדרה ואוכל:

- **במבה:** מה אני מצפה מחיי הקומונה?
- **בננה:** נושא שחשוב לי לקדם בשנת השירות
- **תפוז:** דבר שאני חושש ממנו בשנה הזו
- **מרשמלו:** משהו שעוזר לי לסיים את היום כמו שצריך, ומה אני יכול להביא מעצמי לקומונה?
- **תפוח:** איזה תהליך הייתי רוצה לעבור בשנת השירות

שלב ב' – משחק הקובייה

כל מלש"ש בתורו זורק את הקובייה ועונה לפי ההגדרה:

- סיפור צלקת
- פדיחה
- הגבר / האישה המושלמ/ת
- רגע שיא בחיי
- הדבר הכי מצחיק שקרה לי

6 דינמיקה קבוצתית

· באדיבות כפר הנוער רמת הדסה

ציוד נדרש: דפי "אי בודד", עטים, מספרים מ־1 עד 21 מנוילנים, כוס ריקה, בקבוק מים, חבלים, אותיות א'–ת' מנוילנות.

מחלקים את המלש"שים ל־4 קבוצות שוות. הפעילות בנויה מ־4 תחנות, וכל קבוצה עוברת ביניהן ברוטציה.

תחנה 1 – אי בודד

מדרגים את חשיבות הפריטים לאי בודד (1 – הכי חשוב, 10 – הכי פחות חשוב): סכין, פנס, מפת האי, אבן אש, ברזנט, בגדים חמים ללילה, גיטרה, דוחה יתושים, בקבוק מים, מחברת ועט. מתחילים בדירוג אישי ועוברים לדירוג קבוצתי.

תחנה 2 – 21

על הרצפה מונחים המספרים 1–21. המלש״שים צריכים לדרוך עליהם בסדר עולה – אסור לשניים לדרוך יחד על אותו מספר, ואסור לתכנן מראש מי דורך על איזה מספר.

תחנה 3 – משחק החבלים

- עומדים במעגל עם חבל – וממלאים את הכוס במים בלי להיכנס למעגל.
- יוצרים משולש מהחבלים כשכולם בעיניים עצומות, חוץ מאחד – ורק לו מותר לדבר.
- יוצרים כוכב – בלי לדבר.
- יוצרים את מפת ארץ ישראל כשכולם בעיניים עצומות, ובכל פעם מתחלף מי שעיניו פקוחות.

תחנה 4 – המצאת מילים

המנחה מציג מילה, והמלש״שים צריכים להרכיב כמה שיותר מילים מהאותיות שלה.

שאלות הכוונה בסוף כל תחנה

- איך הרגשתם כשהובלתם? איך הרגשתם כשהובילו אתכם?
- האם הרגשתם שצלחתם את המשימה כקבוצה? האם הייתם פועלים אחרת? איך?
- האם היה קשה להיות מוגבלים – בלי יכולת להציע רעיונות, לדבר או לראות?

7 משחקי ODT

משחקי ODT הם משחקי שטח חווייתיים, שדרכם ניתן לבחון את התנהגות המשתתפים בפרמטרים כמו תקשורת, יחסים בין־אישיים, אמון הדדי והקשבה לאחר. המשחקים בנויים כתחנות שהקבוצה עוברת ביניהן.

- **ללכת על המים:** כל זוג מחזיק קרש והזוגות עומדים בטור. הקבוצה בוחרת משתתף שצריך להגיע מנקודה X לנקודה Y כשתמיד יש לו על מה לדרוך – כל זוג שהוא כבר דרך על הקרש שלו רץ לסוף הטור. *ציוד: קרשים.*
- **עכביש:** בין שני עצים קרובים מתוחה רשת חבלים עם חורים כמספר המשתתפים, בגבהים ובגדלים שונים. על כל הקבוצה לעבור לצד השני בזמן הקצר ביותר: אסור לגעת ברשת (מי שנוגע חוזר לאחור), ודרך כל חור עובר משתתף אחד בלבד. זמן מרבי – 15 דקות. יש להקפיד על בטיחות! *ציוד: חבל, 2 עצים קרובים.*
- **שטיח מעופף:** כל הקבוצה עומדת על שטיח וצריכה להפוך אותו בלי לרדת ממנו. *ציוד: מחצלת.*
- **חישוק:** הקבוצה אוחזת ידיים במעגל, ויש להעביר חישוק סביב המעגל בלי לנתק ידיים. *ציוד: חישוק.*
- **הדלי:** משרטטים על האדמה מעגל בקוטר 2–3 מטרים לפחות. לוו מחוט ברזל עבה קושרים 10–15 חבלים, ומניחים במרכז המעגל דלי מלא עד חציו במים. הקבוצה עומדת מחוץ למעגל, כל אחד מחזיק קצה חבל, והמטרה – להרים את הדלי בעזרת הוו ולהוציא אותו מהמעגל בלי לשפוך, בתיאום מלא. *ציוד: דלי, וו עם חבלים.*
- **פאזל:** חלקי פאזל מפוזרים במתחם של כ־5×5 מטרים המסומן בחבל. למתחם נכנסים רק משתתפים מכוסי עיניים, והקבוצה שבחוץ מכוונת אותם להרכיב את הפאזל. *ציוד: פאזל פוליגל מחולק ל־6–8 חלקים, כיסויי עיניים, חבל לתיחום.*
- **הרחפת:** כל חברי הקבוצה מניחים אצבע אחת על חישוק, ומורידים ומעלים אותו יחד בקצב אחיד. *ציוד: חישוק.*
- **כבל חשמלי:** חבל מתוח בין 2 עצים; כל הקבוצה עוברת מתחתיו בלי לגעת בו – כשכולם אוחזים ידיים. *ציוד: חבל.*
- **מעגל קסמים:** הקבוצה יוצרת מעגל "הפוך" (הפנים כלפי חוץ), והמשימה – להתהפך כך שהפנים יהיו כלפי פנים, בלי לעזוב ידיים.

8 ציר החיים

ציוד נדרש: דפים, טושים.

כל מלש״ש מצייר על דף קו ישר – "ציר החיים" שלו – ומסמן עליו 3–4 נקודות משמעותיות: רגעי שיא, רגעי שפל, החלטות חשובות או אנשים שהשפיעו עליו. לאחר מכן, בזוגות או במעגל קטן, כל אחד מציג את הציר שלו בכ־3 דקות.

שאלות להעמקה

- איזו נקודה בציר הייתה הכי משמעותית עבורך? מה למדת ממנה על עצמך?
- איך נראית נקודת "שנת השירות" על הציר שלך? מה היית רוצה שייכתב לידה בעוד שנה?
- מי האנשים שהופיעו בציר? מה תפקידם בחייך?

הערה: הפעילות מאפשרת לבחון יכולת רפלקציה, פתיחות ויכולת לספר על עצמי. חשוב להדגיש שכל אחד משתף רק במה שנוח לו.

9 ״בעד ונגד״ – עמדות על הקו

מסמנים קו על הרצפה: קצה אחד "מסכים מאוד", הקצה השני "לא מסכים בכלל". המנחה מקריא היגדים, וכל מלש״ש נעמד על הקו לפי עמדתו. לאחר כל היגד מזמינים כמה משתתפים מנקודות שונות על הקו לנמק את עמדתם, ונותנים לאחרים אפשרות

לשנות את מיקומם בעקבות הדיון.

היגדים אפשריים

- בקומונה, טובת הקבוצה קודמת תמיד לטובת היחיד.
- ש״ש צריך להיות חבר של החניכים, לא דמות סמכותית.
- שנת שירות היא קודם כל שנה בשבילי, ורק אחר כך בשביל החברה.
- מותר לש״ש לבקש עזרה מהצוות כמעט בכל דבר.
- כשאני לא מסכים עם החלטה של הקומונה – אני עדיין מבצע אותה.

הערה: שימו לב מי מנמק בביטחון, מי מקשיב ומשנה עמדה, מי נגרר אחרי הרוב ומי מוכן לעמוד לבד.

10 תכנון יום פעילות

ציוד נדרש: בריסטולים, טושים, דף משימה לכל קבוצה.

מחלקים לקבוצות של 5–6 מלש״שים. כל קבוצה מקבלת משימה: לתכנן יום פעילות לקבוצת חניכים במסגרת (לדוגמה: יום כיף לחניכי כיתה ז׳ לקראת חנוכה, או פעילות גיבוש לשכבה חדשה). לרשותם 25 דקות לתכנון, ו־5 דקות להציג את התוכנית למליאה.

- **מגבלות למשימה:** תקציב של 300 ₪, 3 שעות, קבוצה של 25 חניכים.
- **"הפתעה" באמצע:** אחרי 15 דקות המנחה מודיע על שינוי (למשל: יורד גשם, חצי מהתקציב בוטל) – ובוחן איך הקבוצה מתמודדת.

עיבוד

- איך התחלקתם בתפקידים? מי הוביל, ואיך זה קרה?
- איך הגבתם לשינוי? מה עזר לכם להסתדר איתו?
- מה הייתם עושים אחרת אם הייתם מתכננים שוב?

11 מכתב לעצמי

ציוד נדרש: דפים, עטים, מעטפות.

כל מלש״ש כותב מכתב קצר לעצמו, שייפתח בסוף שנת השירות (אם יתקבל). במכתב יתייחס לשאלות: למה אני רוצה לעשות שנת שירות? מה אני מקווה ללמוד ולתת? ממה אני חושש? מה הייתי רוצה להגיד לעצמי בסוף השנה?

לאחר הכתיבה נזמין את מי שמעוניין לשתף משפט אחד מתוך המכתב.

הערה: את המכתבים לא קוראים – הם נשמרים במעטפה סגורה. הפעילות מתאימה לסיום הכנס, ונותנת למלש״שים רגע של עצירה וכנות לאחר יום עמוס.

12 "מה היית עושה?" – סיטואציות מהקומונה

במעגל, המנחה מקריא סיטואציה מחיי היום־יום בקומונה, וכל פעם מלש"ש אחר מתבקש להגיב ראשון. לאחר מכן פותחים את הדיון לשאר הקבוצה.

סיטואציות לדוגמה

- שותף לחדר לא שוטף כלים כבר שבוע, וכולם מתלוננים – אבל אף אחד לא אומר לו כלום.
- הקומונה החליטה לחסוך בתקציב האוכל, ואתה מרגיש שזה פוגע בך.
- אחת מחברות הקומונה כמעט לא מגיעה לערבי קומונה ומבלה רוב הזמן בטלפון.
- שני חברי קומונה רבו, וכל אחד מנסה לגייס אותך לצד שלו.
- אתה מרגיש שאתה עושה הרבה יותר מאחרים בקומונה, ואף אחד לא שם לב.

הערה: הפעילות מאפשרת לראות איך המלש"שים מתמודדים עם קונפליקטים, אם הם בוחרים בשיח ישיר או בהימנעות, ואם הם מתחשבים גם בצד השני.

13 "חפץ שמספר עליי"

לפני הכנס מבקשים מכל מלש"ש להביא איתו חפץ שמספר משהו עליו (תמונה, תכשיט, ספר, כלי נגינה וכו'). בפתיחת הכנס, במעגל, כל אחד מציג את החפץ ומסביר מה הוא מספר עליו.

שאלות להרחבה

- ממתי החפץ איתך? מה הסיפור שלו?
- מה החפץ מלמד אותנו עלייך שלא היינו יודעים אחרת?
- אם היית לוקח איתך חפץ אחד לשנת השירות – האם היה זה החפץ הזה?

הערה: פעילות היכרות עדינה, המתאימה במיוחד למלש"שים ביישנים – החפץ "מדבר במקומם" ומקל על הפתיחה.

מערכי פעילות נוספים ניתן למצוא במרכז ההדרכה של מחלקת שנת שירות